

Makale Türü: Araştırma
Gönderim Tarihi: 6 Aralık 2022
Kabul Tarihi: 29 Aralık 2022

FEMİNİST SANAT ELEŞTİRİSİ BAĞLAMINDA GERİLLA KIZLAR GUERILLA GIRLS IN THE CONTEXT OF FEMINIST ART CRITICISM

İrem ANAHTAR¹ - 0000-0002-4092-9776

ÖZET

Sanatta feminist hareket 1960'lı yılların sonlarına doğru kadınların içinde buldukları toplumsal durumu değerlendirerek yola çıkmıştır. 1971 yılında Linda Nochlin “Neden Hiç Büyük Kadın Sanatçı Yok?” isimli makalesini yazmıştır. Bu makaleden sonra Thalia Gouma - Peterson ve Patricia Mathews “Sanat Tarihinin Feminist Eleştirisi” makalesi ile feminist sanat tarihine dikkat çekmiştir. Bu yazılarda kadının yaratım sürecinde karşılaştığı dışlayıcı tavırlardan bahsedilir. Asıl anlatmak istedikleri kadın sanatçıları yeniden keşfetmek değildir. Cinsiyet ayrımcılığını ayrıntılı olarak gösterip, okuyucuya sorgulatmaktır.

Bu makalede, temel amaçları sanat alanında yaşanan cinsiyet ayrımcılığını göstermek olan, sanat dünyasının kalıplarını yıkmak için oluşturulan Gerilla Kızlar grubunun eserleri hakkında bilgi verilmiştir. Feminist sanat eleştirisi bağlamında Gerilla Kızlar başlıklı bu araştırmada, Gerilla Kızların eserlerinin ardından Woman Making Art in Public Space grubunun feminist sanat alanında yaptığı çalışmalar anlatılmış, daha sonra iki grubun yöntemleri incelenip karşılaştırma yapılmıştır. Bu makale ile farklı disiplinlerde üretim yapan iki farklı feminist grubun sanat alanına toplumsal etkilerinin gösterilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Gerilla Kızlar, Feminizm, Feminist Sanat, Kamusal Alanda Sanat Yapan Kadın*

¹ Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, irem.anahtar@gmail.com

ABSTRACT

Feminist movement in art, starts out in the end of the 1960s. by evaluating the social situation women live in. Back in 1971, Linda Nochlin wrote an article named "Why There Isn't Any Great Female Artist (Neden Hiç Büyük Kadın Sanatçı Yok?)". After that, an article named "Feminist Critical of the Art History (Sanat Tarihinin Feminist Eleştirisi)", which has written by Thalia Gouma - Peterson and Patrica Mathews, has drawn the attention to the history of art. In this article, the exclusionary attitudes faced by women in the creation process was mentioned. What they really want was not to explore women artist again; pointing out the sex discrimination in a detailed way and get the reader question about it.

In this article, information was given about the works of the "Guerrilla Girls" group, whose main purpose is to show gender discrimination in the field of art and to break the stereotypes of the art world. In the research titled "Guerrilla Girls in the Context of Feminist Art Criticism", after the works of Guerrilla Girls, the works of the Woman Making Art in Public Space group in the field of feminist art were explained, and then the methods of the two groups were examined and compared. With this article, it was aimed to show the social effects of two different feminist groups on the field of art by producing in different disciplines.

Keywords: *Guerrilla Girls, Feminism, Feminist Art, Woman Making Art in Public Space*

GİRİŞ

Feminizm toplumda kadınların buldukları konumu güçlendirmeyi amaçlarken, cinsiyetler arasındaki sorunlara eşitlikçi bir yaklaşımla eğilmeyi önerir. Feminizm, kadın hakları ve özgürlükleri adına başlayan bir mücadeleye dönüştüğünde Birinci dalga feminizm olarak isimlendirilen ve 1890 – 1960 yıllarını kapsayan dönemde, kadınların oy kullanma ve eğitim hakkı gibi temel hakları için mücadelesi söz konusudur. ABD’ de İkinci dalga olarak adlandırılan dönem ise 1968’den sonra başlar. Bu dönemde kadınların erkeğe tabi olduğu ve ikincilleştirildiği ataerkil sisteme karşı bir başkaldırı gelişir.

Linda Nochlin için birinci dalga feminizm kadınların üretimleriyle ve müzelerde neden erkekler kadar yer almadıkları ile ilgilenirken, Şirin Tekeli’ye göre (1998) ikinci dalga feminizm, kadınların bedeni, emeği ve cinselliğinin patriyarka tarafından kullanılmasını eleştirerek cinsiyet rollerini sorgulamıştır. Gouma Peterson ve Patricia Mathews birinci dalgada “kadın olma deneyimini” vurgularken, ikinci dalganın diğer disiplinlerde bulunan feminist eleştiriden etkilendiğini belirtir.

Linda Nochlin ise “Neden Hiç Büyük Kadın Sanatçı Yok?” sorusunu cevaplarırken bu soruda bazı değişiklikler yapmayı önerir: “Peki kadınlar erkeklerle gerçekten eşitse, neden hiç büyük kadın sanatçı (ya da besteci, matematikçi, felsefeci...) yok?” Nochlin sanatın bir toplumsal çevrede geliştiğini ve o çevreden ayrılmadığını belirterek bu soruyu tartışır. Kadınlar da aynı şekilde yaşadıkları toplumun içinde biçimlenirler ve bu da her türlü üretimlerine yansır. Koşullar herkes için farklı olduğundan bugün ülkemizin farklı bölgelerinde birbirinden farklı sanat eserleri üretilmektedir. Sanat akademileri, müzeler, kurumlar ve himaye sistemleri bir toplumun sanat üretimini etkileyen faktörlerdendir. Erkeklerin sanat üretimlerine karşı gelen toplumsal bir durum yokken, kadınların ev işlerini yapmaları, çocuklarına bakmaları ve erkeğe hizmet etmeleri gerektiği düşünülür.

Örneğin Giorgio Vasari’ nin 1550 yılında basılmış *Büyük İtalyan Mimar, Ressam ve Heykeltıraşların Hayatları* adlı eserinde Vasari için sanatçı; cinsiyeti, sınıfı ve ırkı kesin olarak belirlenebilen, özgür ve üst sınıf mensubu beyaz erkektir (Salomon, 2014).

Nochlin’in bu analizinin sonrasında sanat tarihinde göz ardı edilmiş kadın sanatçıları ortaya çıkarabilmek için bir dizi biyografi ve inceleme hazırlanmıştır. Feminizm üzerine yapılan çalışmaların ortak noktalarından biri kadınların, erkekler kadar başarılı olduklarını kanıtlama ve tarihsel sürece dâhil etme çabasıdır. Örneğin Eleanor Tufts, 1974’te *Our Hidden Heritage: Five Centuries of Women Artists*, Karen Peterson ile J. J. Wilson 1976’da yayınlanan *Women Artists: Recognition and Reappraisal from the Early Middle Ages to the Twentieth Century*

çalışmalarıyla tarihteki kadın sanatçıları araştırmaya yönelirler ve onların ortaya koyduğu eserlerin niteliklerini, değerlerini incelerler (Peterson ve Mathews, 2014). Linda Nochlin ve Ann Sutherland Harris, kadın sanatçıların başarılarına dikkat çektikleri Kadın Sanatçıları (Women Artists 1550 – 1950) isimli eserlerinde şunları söylerler: “Bu kataloğun ele aldığımız konu üzerindeki son söz olduğuna ikimiz de inanmıyoruz. Tam aksine, ikimiz de bu serginin etkisiyle yazılacağını umduğumuz pek çok makaleyi, monografiyi ve eleştirel yanıtı okumayı heyecanla bekliyoruz” (Antmen, 2016, s.14).

Diğer taraftan ortaya çıktığı ilk on yıl içinde feminist sanat bir kız kardeşlik duygusu yaratır, sanatın feminist bir bakış açısıyla ele alınabileceğini gösterir (Gouma-Peterson ve Mathews, 2008). Sanat tarihine kadınların dâhil edilmesi bir yandan feminizmde ilerlemeler sonucu olmuştur. Kadın sanatçıları haklarını savunmak için birçok dernek, örgüt gibi sivil oluşumlarda bir araya gelirler, kadın sorununa eğilirler. Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı konusunu eserlerinde işleyen ve kendilerini ‘sanat dünyasının vicdanı’ olarak tanımlayan Gerilla Kızlar da kız kardeşlik mücadelesi temelinde sanat alanına dâhil olur. Sanat dünyasında kadına yönelik dışlayıcı tutumu konu alan eylemlerde bulunmuşlardır.

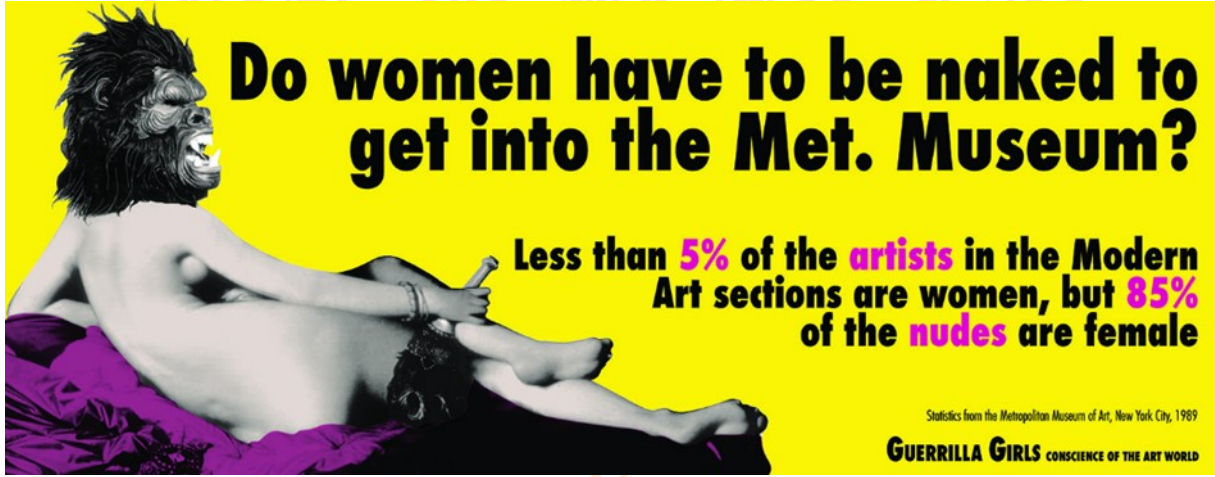
Gerilla Kızlar grubu 1985 yılında Modern Sanat Müzesi'nin 169 kişilik sanatçı kadrosunda sadece 13 kadının yer aldığı "Güncel Resim ve Heykel Uluslararası Araştırması" (1984) sergisini gören ve buradaki adaletsizliği farkedip, harekete geçmek isteyen yedi kadın tarafından oluşturulur. Bir sergi mekânında kapalı kalmak yerine kamusal alanları tercih ettikleri çalışmalarını dünyanın dört bir yanında sayısız sokak projesi ile müzelerin dış cephelerine yaptıkları müdahaleler ve projeksiyonlar vasıtasıyla göstermeyi tercih ederler (Guerrilla Girls, t.y.-a). 1970' lerdeki diğer feminist hareketlerden farklı olarak Gerilla Kızlar işlerinde daha alaycı ancak etkili bir tarz benimserler. Gerçek görüntüleri ve komik resimleri bir arada kullanmaları buna örnektir.

Kadın sanatçılardan bahsederken takma isimler kullanırlar zira kişisel kimliklerin ortaya çıkarılmasından daha farklı bir yaklaşımın gerekli olduğunu düşünürler. Kendi kimlikleriyle olan ilişkileri, isim kullanmak yerine anonim kalmayı tercih etmeleri ve gerilla maskeleri kullanmaları da bunu örnekler. Bunu da “ Esas olarak, odağın kişiliklerimize veya kendi işimize değil, konulara odaklanmasını istedik” sözleri ile belirtirler (stringfixer, Gerilla Kızlar).

İlk yıllarında Gerilla Kızların üyeleri Metropolitan Museum of Art gibi kurumlarını ziyaret eder ve kurumlardaki erkek-kadın temsil oranlarını inceledikleri sayımlar yaparlar. Bu sayımlardan yola çıkarak müzede sergilenen eserlerin sanatçıların çoğunun erkek, resimlerde sergilenen figürlerin ise çoğunlukla çıplak kadın figürleri olduğunu gösteren çalışmalar yaparlar. Metropolitan Sanat Müzesi'nde 1989'da sergilenen kadın sanatçıların ve sanat eserlerindeki çıplak kadın bedenlerinin sayısının ironik karşılaştırmasını (Şekil 1) konu alan çalışma

bulunmaktadır. Kadınların sanatçı olarak değil de seyirlik nesne olarak müzede sergilendiklerine dikkat çeker. Müzelerde yer alan eserlerin sanatçıların %5'inden azı kadinken resimlerde gösterilen çıplak bedenlerin %85'i nin kadınlara ait olduğu bilgisi üzerinden yola çıkarak Gerilla Kızlar, sanatın içerisinde kadının ancak çıplaklığı ve nesne konumuyla yer alabildiğini, alaycı ve eleştirel bir üslupla sunmuştur. (Reka, D. (2021: 138). Feminist aktivizmin temsil alanı olarak sanat: Guerrilla Girls.yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi)

Ahu Antmen ise bu eser ile ilgili kadınların artık müzeye girmek için çıplak olmaları gerekmediğini, ama afişte gördüğümüz gibi Metropolitan Müzesi'nde bulunan kadınların yüzde doksanının çıplak olduğunu ve her birinin bir erkek egemenliği altında olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmada goril maskesi takan kadın figürünün Jean Auguste Dominique Ingres'in La Grande Odalisque 1814 adlı eserinde bulunan kadın figürüne benzer bir pozda sayısal verilerin yanında bulunduğunu görüyoruz. Bu referans, Avrupa geleneğindeki çıplak kadın resimlerinde kadınların seyirlik nesnelere olarak görülüşünü bize yeniden hatırlatır. John Berger'in de belirttiği gibi bu gelenek "Erkekler davrandıkları gibi, kadınlarsa görüldükleri gibidirler. Erkeklerin kadınları seyrettiği, kadınların ise seyredilişlerini seyrettikleri bir toplumsal yapının ürünüdür" der. (Berger, 1972, s.47)

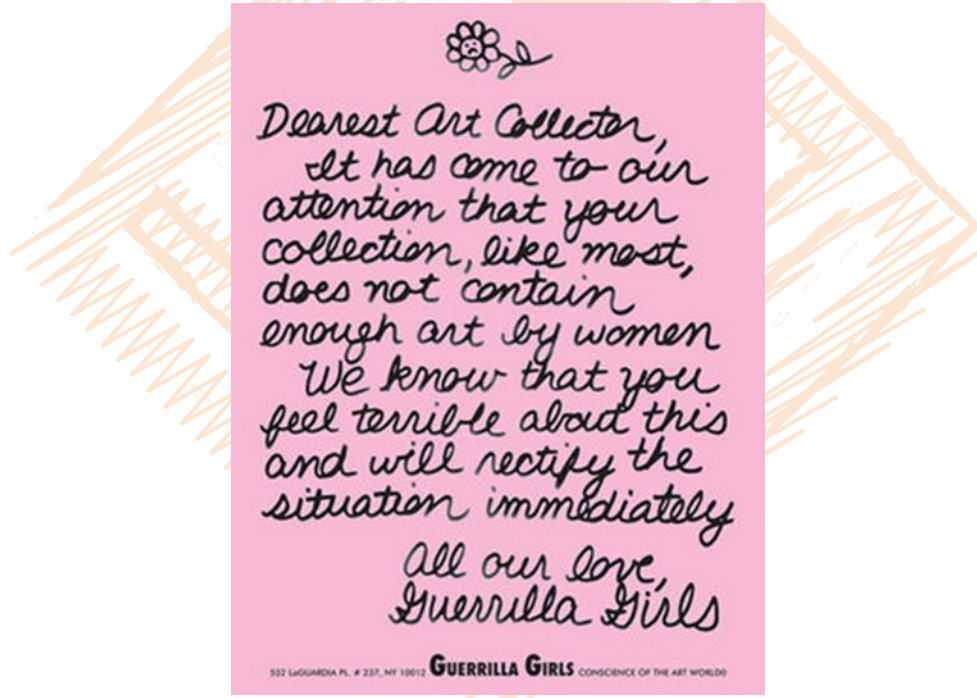
Şekil 1. Do Women Have To Be Naked To Get Into the Met. Museum?, Guerrilla Kızlar, 1989

Eserin yeterince 'açık olmadığı' gerekçesiyle Kamu Sanat Fonu tarafından reddedilmesi sonucu Guerrilla Girls, New York otobüslerinde bir reklam alanı kiralamış, bu kez de 'görüntünün çok müstehcen olduğu' gerekçesiyle reklam anlaşması iptal edilene kadar bu görseli otobüslerde sergilemişler(Guerrilla Girls,1989).

Bir başka eylemlerinde Gerilla Kızlar “Sevgili Sanatçılar” ismini taşıyan Şekil 2’deki posteri tanınmış koleksiyonerlere gönderirler. Posterde şu ifadeye yer verilir:

Sayın Sanat Koleksiyoncusu, Koleksiyonunuzun yeterli sayıda kadınlar tarafından üretilmiş sanat eseri içermemesi dikkatimizi çekti. Bu yüzden çok üzgün olduğunuzu biliyoruz ve durumu bir an önce düzelteceğinizi biliyoruz. Sevgiler, Gerilla Kızlar

Bu çalışma ile Gerilla Kızlar sanat koleksiyonerlerinin az sayıda kadın sanatçı ile çalıştıklarını göstermek isterler. Eser seyirciye, pudra pembesi kâğıt üzerine el yazısı ile yazılmış kişisel bir mektubu hatırlatır. Gerilla Kızlar portföyünde bu kadar canlı renkler kullanılması ise şaşırtıcı bir durumdur. Toz pembe kâğıt ve el yazısı stili bir farklılık katar ve küçük bir kız çocuğunun beğenisine atfedilen pembe rengi kullanırlar. Esere baktığımız zaman sayfanın üstünde yer alan üzgün görümlü çocuksu bir papatya çizimi de bu hissi destekler.

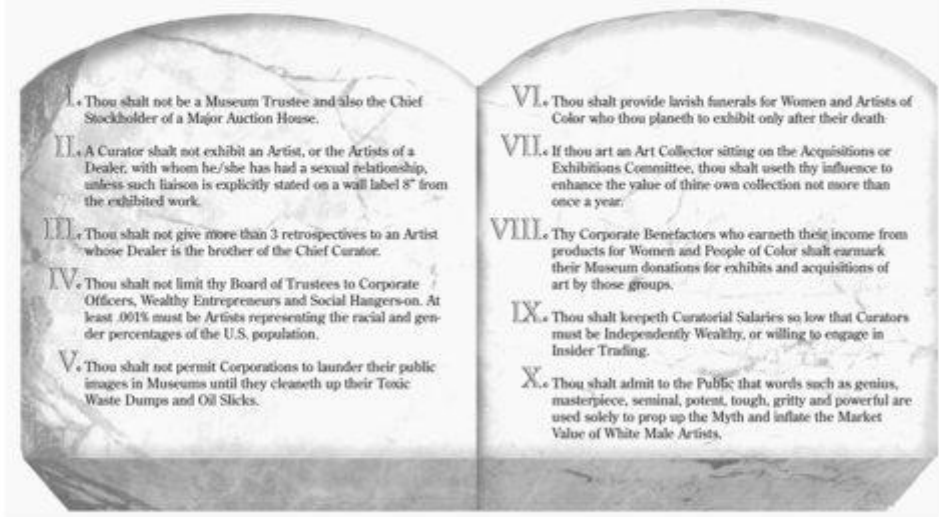
Şekil 2. Sevgili Sanat Koleksiyoncusu, Gerilla Kızlar, 1986

Şekil 3. Kadın Sanatçı Olmanın Avantajları, Gerilla Kızlar, 1988

1991 yılında East Fine Arts Gallery' nin gezici sergisinde, 1994 yılında aynı galerinin bu kez Texas Women's University'deki sergisinde ve 2011 yılında National Museum of Women in the Arts'ta çalışmaları sergilenmiştir (Guerrilla Girls, t.y). Bu çalışmada kadın sanatçı olmanın avantajları 13 maddede listelenmiştir (bkz. Şekil 3)

GUERRILLA GIRLS' CODE OF ETHICS FOR ART MUSEUMS.

332 1st GUARDIA PL #237, NY 10012 **GUERRILLA GIRLS** CONSCIENCE OF THE ART WORLD

Şekil 4. Sanat Müzeleri İçin Gerilla Kızların Etik Kuralları, Gerilla Kızlar, 1989

Bu posterde tasvir edilen olaylar, ABD sanat müzelerinde kadınların dışlanması sonucu ortaya çıkmıştır. Posterin kopyaları daha sonra ülkenin farklı yerlerindeki müze ofislerinde asılı olarak görülür (Guerrilla Girls, t.y).

Eserde bahsedilen ve Gerilla Kızlar tarafından oluşturulan etik kurallardan bazıları şu şekilde:

- I. Bir müze mütevellisi ve ayrıca büyük müzayede evinin baş hissedarı olmayacaksınız.
- VI. Ancak ölümlerinden sonra sergilemek üzere gezegene gönderdiğiniz Kadınlar ve Renkli Sanatçılar için cömert cenaze törenleri yapacaksınız.
- X. Deha, başyapıt, paha biçilmez, ufuk açıcı, güçlü, sert, cesur ve güçlü gibi kelimelerin yalnızca Efsaneyi desteklemek ve Beyaz Erkek Sanatçıların pazar değerini şişirmek için kullanıldığını kamuoyuna itiraf edeceksiniz (Guerrilla Girls, t.y).

Bu eserleri ile müzelerde yapılan cinsiyet eşitsizliğini yine alaycı bir şekilde anlatırlar. Sadece ölen erkek sanatçılar için değil aynı zamanda kadın sanatçılar için de cömert cenaze törenleri

istediklerinden, ayrıca zengin girişimcilerin ve şirketlerin toplum üzerindeki etkisinden bahsederler.

Gerilla Kızlar grubunun eserleri ve yöntemini inceledikten sonra aynı şekilde feminizmi savunan ve bunu sanata taşıyan Kamusal Alanda Sanat Yapan Kadın grubunun eserlerine yer vermek istedim.

1. Woman* Making Art in Public Space - Kamusal Alanda Sanat Yapan Kadın*

Woman Making Art in Public Space grubu Berlin’de, Diana Sirianni ile Susis Rosenbohm tarafından 2019 yılında kurulan bir inisiyatiftir. Amaçlarının, sanatlarını kamusal alana taşımak ve toplumsal cinsiyet sorunları ile siyasi mücadelelere bir farkındalık getirmek olduğunu belirtirler:

“Kamusal alanda sanat yapan kadın” olarak kırgınlığımızı bireysel günlük hayatımızdan daha görünür kılıyor. Burada durumumuz netlik kazanır, onunla oynar ve etrafımızdaki gerçeklikle birlikte onu dönüştürürüz. İki grubun da amacı feminizm ve sanat alanını birleştirmektir.

Grup, yaratıcı, izleyici ve süreci paylaşıp birbirine destek olan kişileri bir arada toplamak istediklerini belirtirken, #MeToo² hareketi gibi feminist hareketler de olduğu gibi “ bireysel deneyimin altındaki kolektif seviyeyi” öne çıkarmayı amaçlar (womenmakingartinpublicspace). Woman Making Art in Public Space grubunun üyelerinden Diana Sirianni ile Susis Rosenbohm ’ da #Mee Too hareketinde olduğu gibi kadınları harekete geçirmeyi ve bir dayanışma kurulmasını istemişlerdir. Üretimlerinde, sanat alanında kadınlara karşı adaletsiz davranılmasını, erkeklerin galeri ve sergilerde baskın olmasını anlatırlar. Gerilla Kızlar ile bir karşılaştırma yapıldığında, geçen sürede galeri ve sergiler konusunda pek bir değişim olmamıştır. Yine kadınlar bir mücadele içindedir. Çalışmalarının açıklama metinlerinde “kadın” ifadesine vurgu yapmak amaçlı bir yıldız işareti koyarlar.

² #MeToo hareketi Tarana Burke tarafından, sosyal medya etiketi bu kadar yaygınlaşmadan önce kuruldu. Cinsel şiddete maruz kalan kız çocuklarını sosyal bir platformda toplamak istedi. My Space üzerinde başlayan bu çalışmaya Alyssa Milano “Cinsel tacize ve ya saldırıya uğradıysanız, bu tweet'e cevap olarak 'ben de' yazın.” tweetini atarak destek verdi. Cinsel tacize uğrayan tüm kadınlar #MeToo yazarsa, sorunun büyüklüğü hakkında insanlara fikir verebiliriz diyor. Bu hareketin yayılmasıyla kadınlar yaşadıkları cinsel taciz ve saldırı olaylarını daha rahat paylaşmaya, birbirlerine destek olmaya başladılar. Paylaşımlar artarken olayların boyutunun büyüklüğü de gözler önüne serildi.

Şekil 5. The Space of my Body (Vücutumun Alanı), Diana Sirianni, 2019

Vücutumun Alanı başlıklı çalışmada, (Şekil 5.) soyut bir mekânda sanatçılar, reklam afişleri ve kadın bedenlerinin basılı görüntüleri arasındaki etkileşimi üzerine kurulur. Eylem, sıradan reklam afişlerinin üzerine dört büyük afiş yapıştırılmasıyla başlar. Daha sonra bir grup oyuncu, görüntülerde meydana gelen etkileşimi sokak ve gerçek hayatla varlıkları ve hareketleri üzerinden sürdürürler. (womenmakingartinpublicspace). Oyuncular yaptıkları hareketler ile sokaktan geçenlerin ilgisini çeker. Kamusal alanda bir sanat performansı olduğunu anlatmak isterler. Yürümeyi bırakıp izleyenler, kameraya selam verenler olmuştur. Astıkları afişlerde bulunan hareketlerin taklitlerini yaptılar, bazen hiç hareket etmeden durdular. En son kullandıkları bariyer ve tahta malzemeleri etrafa dağıtmaya başlamışlar.

Şekil 6. Female Guerilla Swarm (Kadın Gerilla Kümesi),2018 ve 2019, Berlin

Grubun Gerilla Kümesi çalışmasında (Şekil 6) “ Kadınlar kamusal alanda nasıl algılanıyor? Kadınlar kamusal alanı nasıl geri alabilirler?” gibi kadınların yerlerinden edilmesi ile ilgili sorulara cevaplar aranır. Günlük yaşamda kentsel alanları sorgular, hisseder, istediğimiz gibi kullanır ve çeşitli değişiklikler yaparız. Kamusal Alanda Sanat Yapan Kadın Grubuna göre bu alanda bir oyun yaratırız ve kendimiz oynarız. Grup üyeleri bu oyunun oynandığı sırada, belirtmiş oldukları sorulara cevaplar verebileceğini düşünmüş olabilirler (womenmakingartinpublicspace, Projeler).

Bu çalışmada beden ve kamusal alan arasında bir bağ kuruluyor. Mekân, beden yoluyla hayata geçirilen bir süreç olarak görülüyor. Beden olmazsa mekân, mekân olmazsa beden olmaz gibi bir yargıya varıyoruz. Renkli iplerin arasındaki hareketler, bedeni ve mekânı birleştiriyor.

Şekil 7. Listening Activism at Alexander Platz (Alexander Platz'da Dinleme Aktivizmi), 2020

Alexander Platz'da Dinleme Aktivizmi isimli eylemlerinde ise bir grup kadın gözleri kapalı şekilde, Alexander Platz'ın seslerini dinleyerek ayakta dururlar. İnsanların zorlandığı, kötü hissettiği durumları olumlu hale getirmek için bir dinleme tutumu geliştirmenin gerekli olduğuna inancından yola çıkan grup iyi veya kötüye çeşitli tepkiler vermek yerine, kendimizi ve çevremizi dinlemeye başladığımızda dayanışmanın olduğu bir alan yarattığımızı belirtirler. Gözü açık üç kişiden biri durumun güvenliğini kontrol ederken, biri yoldan geçenlerle konuşmaya çalışacak, bir diğeri ise bir filmin çekimlerini yapacak.

“Kadınlar her zaman toplumdaki ana bakım çalışanları olmuştur ve bu nedenle bakım işinin tüm yönleriyle ilgili muazzam bir deneyim ve bilgiye erişime sahiptirler. Bu yerleştirmede bir kadın dinleyici grubunu seçerek, bunu kabul ediyor ve bu bilgiyi başkalarıyla paylaşmaya istekli olduğumuzu gösteriyoruz. Bunun da ötesinde, kadına yönelik şiddetin önemli ölçüde arttığı bir dönemde, güçlü bir kadın dayanışması imajı yaratıyoruz.” Kadınların bireysel olmak yerine bir topluluk faaliyetinde bulunmaları ve kendi aralarında görev dağılımı yaptıkları bu çalışma ile bir dayanışma sağlanır.

2. SONUÇ

Feminist sanat kadınlar hakkındaki kalıplaşmış yargıları ve değiştirilemez gibi görünen kamusal kurallar üzerine düşünür. Her alanda ötekileştirilen kadın ve kadın sanatçılar, erkekler

ile eşit bir toplumda yaşayabilmek amaçlı bir mücadele içine girmiştir. Bu mücadelenin günümüzdeki yansımaları bu makalede Gerilla Kızlar ve Woman Making Art in Public Space gruplarının, farklı coğrafyalarda ve disiplinlerde gerçekleştirdikleri çalışmaları üzerinden incelenmiştir.

Gerilla Kızlar bireysel eserler üretmek yerine bir grup olarak kadın sanatçıların sanat ortamındaki temsil sorunlarını ele alır. Gerilla Kızlar da benzer bir şekilde çalışmalarının herkesin erişimine açık olmasına özen gösterir ve yaptıkları posterleri internet aracılığıyla erişime açar. Gruba destek vermek isteyenler böylece bu çalışmaları kendi şehirlerine yayıstırarak bir aktivist sanat ediminin içinde yer alabilmektedirler.

Sanatlarını, hareketlerini ve performanslarını kamusal alana taşımak iki grubun da ortak noktasıdır. Mekân olarak kapalı bir sergi salonu yerine dışarısını seçmeleri, sanat müzelerindeki eşitsizliğe yapılan bir vurgu olarak düşünülebilir. Sanat sisteminden dışlanan kadın sanatçılar mekânı kullanma tercihlerini gösterirler. Kadınların bir kapalı alana göre burada sanat adına daha özgür olduklarını söylemek mümkündür. Ayrıca bir sergiye gitmeyen, yoldan geçen herhangi birinin Woman Making Art in Public Space grubunun bir performansını görmesi veya Gerilla Kızların bir posterini görmesi olasıdır.

Öte yandan kamusal alan, kadınların kendilerini güvende hissetmedikleri bir alandır da. “Hannah Arendt’in (1958) görünüm alanı (the space of appearance) kavramıyla da bahsettiği gibi, iktidar ve güç bu alanı muktedir kılar ve erkekler kamusal alanda güç ilişkileriyle varlıklarını pekiştirirler”. Buna dayanarak feminist sanatı performans çalışmaları ile göstermek, bazı izleyicilerden eleştiri alırken feminizm konusunda da bir direniş yaratmaya başlar. Ortaya çıkan direniş ile birlikte toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve çeşitli eşitsizlikler daha görünür olmaya başlar. Toplum tarafından fark edildiğinde, sanatın da dâhil olması ile müzelere gitmeyen bireylerde bu sürece katılmış olurlar. Hannah sergi mekânına gitmenin bile sınıfsal bir tavır olduğunu söyler. Burada feminizm ve sanat ilişkisi, kamusal alanı bir sanat alanına çevirir diyebiliriz (unlimitedrag, Feminizm ve sanat ilişkisinde kamusal alan, mekân ve estetik).

KAYNAKÇA

Antmen, A. (2008a). 20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar, İstanbul: Sel Yayıncılık.

Antmen, A. (2008b). Sanat ve Cinsiyet, İstanbul: İletişim Yayıncılık.

Berger, J. (1972). Görme Biçimleri. Metis Yayınları

Canış V. (2020). RASTGELE: Vardal Canış'ın "kadın sanatçı" denmeden anılmasını istediği 10 sanatçı ve eserleri/anıları. Erişim adresi: <https://bantmag.com/rastgele-var-dal-canisin-kadin-sanatci-denmeden-anilmasini-istedigi-10-sanatci-ve-eserleri-anilari/>

Gouma-Peterson, Thalia, Patricia Mathews, Sanat Tarihinin Feminist Eleştirisi, Sanat Cinsiyet, haz. Ahu Antmen, İletişim Yayınları, İstanbul, 2008.

Mozart Cultures - Feminist Bağlamı Rehabilitasyon Edenler: Guerrilla Girls! Erişim adresi: <https://mozartcultures.com/feminist-baglami-rehabilitasyon-edenler-guerrilla-girls/>

Nochlin, Linda, Neden Hiç Büyük Kadın Sanatçı Yok? Sanat Cinsiyet, haz. Ahu Antmen, İletişim Yayınları, İstanbul, 2008.

Özüdoğru Ş, Feminist Sanata İki Farklı Yaklaşım: Gerilla Kızlar ve Cindy Sherman Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/192575>

Tekeli, Şirin (1998). Birinci ve İkinci Dalga Feminist Hareketlerin Karşılaştırmalı İncelemesi Üzerine Bir Deneme. 75 Yılda Kadınlar ve Erkekler, İstanbul. Tarih Vakfı Yayınları.

Feminizm ve Sanat İlişkisinde Kamusal, Mekan ve Estetik Erişim adresi: <https://www.unlimitedrag.com/post/feminizm-ve-sanat-ili%C5%9Fkisinde-kamusall%C4%B1k-mek%C3%A2n-ve-estetik>

Reka, D. (2021). Feminist aktivizmin temsil alanı olarak sanat: Guerrilla Girls. yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi, 26, 131-144. Erişim adresi: <https://www.acarindex.com/pdfs/452351>

Sosyal Medyayı Kullanarak Değişim Yaratın 5 Kadın Aktivist Erişim adresi: <https://esitlikadaletkadin.org/sosyal-medyayi-kullanarak-degisim-yaratan-5-kadin-aktivist/>

Kamusal Alanda Sanat Yapan Kadın Erişim adresi: <http://womenmakingartinpublicspace.com/Projects/>

Susi Rosenbohm Kişisel İnternet Sayfası Erişim adresi: <https://www.susirosenbohm.com/>

Gerilla Kızlar İnternet Sayfası Erişim adresi: <https://www.guerrillagirls.com/>